

**УНІВЕРСИТЕТ УШИНСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

**МАТЕРІАЛИ ІV МІЖНАРОДНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
24-25 листопада 2020 року**

Одеса
Букаєв Вадим Вікторович
2020

УДК 370.15+371.302.81+613
С916

*Друкується згідно з рішенням Вченої ради Державного закладу
“Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського”
Протокол № 5 від 26.11.2020*

Башавець Н. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського; заступник – голови оргкомітету;

Афтімічук О. Є., доктор педагогічних наук, професор. ДУФВіС (м. Кишинів, республіка Молдова)

Ганчар І. Л., доктор педагогічних наук, професор. Національний університет ОМА;

Севдалев С. В. кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету фізичної культури Гомельського державного університету імені Франциска Скорини, Гомель, Білорусь;

Осіпова І. В. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Долгієр Є. В. кандидат з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського

Ігнатенко С. О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Дроздова К. В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського

Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та здоров'я людини : матеріали ІV інтернет-конференції.
С916 м. Одеса, 24-25 листопада 2020 р. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2020. – 130 с.

У збірнику матеріалів конференції розглянуті всебічні аспекти організації занять з фізичного виховання, спорту і здоров'я людини.

At the conference proceedings are considered comprehensive aspects of physical education and sports.

УДК 370.15+371.302.81+613.7

© Заклад вищої освіти
«Університет Ушинського», 2020

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У СФЕРУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Пільова С. Г.

Університет Ушинського, м. Одеса. Україна

Державна програма розвитку суспільства взяла курс на новий формат системи освіти, в якій немає дискримінації дітей з обмеженими можливостями здоров'я, яка здатна надати рівні можливості розвитку для кожної дитини, враховуючи її індивідуальні особливості. Сьогодні принципи інклюзії стали нормою не тільки в сфері освіти, але і в спорті. «Особливі» діти беруть активну участь в різних спортивних заходах, показуючи чудові результати. Не останню роль в таких досягненнях грає різноманітний спортивний інвентар, в асортимент якого входять м'які модульні конструкції та мати.

В інклюзивній освіті фізичне виховання і фізична культура можуть стати значно більшою проблемою в порівнянні з іншими шкільними предметами. Потрібні значні зміни програми, організація та змісту уроку відповідно до інтересів і можливостей всіх дітей, що навчаються в одному класі. Однак завдання фізичного виховання дітей з обмеженими можливостями не можуть і не повинні звестися тільки до рекреації, а здорових дітей – до розвитку толерантності.

З огляду на окреслену проблему інтерес представляють специфічні принципи, які характерні власне для інклюзивного фізичного виховання. Зупинимося на кожному принципі докладніше. Принцип гуманізму та демократизму – процес фізичного виховання повинен орієнтуватися на особистість дитини, як на мету виховання, визнаючи її як найвищу цінність суспільства, на яку спрямовано педагогічні впливи, що забезпечують умови для самореалізації і досягнення результатів у руховій, пізнавальній і творчій діяльності. Принцип педагогічного оптимізму передбачає визнання права кожної дитини, незалежно від її особливостей та обмежених можливостей життєдіяльності, бути включеною в освітній процес.

Принцип корекційно-компенсуючої спрямованості навчання і виховання передбачає побудову освітнього процесу (фізичного виховання) на основі максимального використання збережених аналізаторів, функцій і систем організму, «відповідно до специфіки природи нестачі розвитку», тобто освіта і розвиток дитини з обмеженими можливостями в умовах фізичного виховання має будуватися відповідно до їх специфічних природних можливостей і на їх основі.

Принцип «навантаження заради здоров'я» або принцип диференційно-інтегральних оптимумів є одним з ключових принципів оздоровлення і його не можна розуміти як мінімізацію навантаження, тому як без певних затрат зусиль неможна не тільки підвищити рівень психофізичного потенціалу, а й зберегти його. Заняття з фізичного виховання повинні, першочергово, оздоровлювати дітей, коригувати їх психофізичний розвиток і, в той же час, сприяти підвищенню їх фізичної підготовленості. Принцип адаптивності і доступності

має на увазі здатність освітньої системи адаптуватися до особистісних особливостей дитини, індивідуальної логіки його розвитку, з урахуванням зони найближчого розвитку, дитячих інтересів і переваг в змісті і видах фізкультурно-освітньої діяльності.

Фізичне виховання учнів й надалі залишається сегрегативним. Відповідно до сучасних законодавчих вимог, під час уроків фізичної культури діти спеціальної медичної групи об'єднуються з практично здоровими лише під час підготовчої та заключної частин уроку. Тоді як для повноцінного вирішення усього спектру завдань, що стоять перед фізичним вихованням в спеціальній медичній групі, передбачені додаткові уроки фізичної культури (тривалістю 45 хвилин), що проводяться двічі на тиждень у позанавчальний час окремо від решти учнів. На цих заняттях вчитель дає учням індивідуальні завдання для самостійних занять, розробляє індивідуальні вправи для загального комплексу ранкової гімнастики, консультує школярів з питань самоконтролю. Вчитель і лікар стежать за поліпшенням здоров'я, за змінами у фізичному розвитку і фізичній підготовленості.

Фізичне виховання школярів в умовах інклюзивного навчання може відбуватися двома шляхами: у гомогенних чи гетерогенних групах. Перший варіант передбачає виокремлення школярів за нозологічною ознакою в групи для цілеспрямованого використання фізичних вправ та реалізації особливостей методики з урахуванням медичних показань та протипоказань [2]. Інший – окреслює можливості організації спільних занять фізичними вправами на уроках фізичної культури практично здорових дітей та школярів з інвалідністю.

Підготовка фахівців у сфері фізичної культури до роботи в умовах інклюзивної освіти ускладнена проблемою середовищних «бар'єрів» (вибір навчального матеріалу, відповідного інтересам і можливостям всіх учнів класу; підвищене психологічне напруження педагога; складності спілкування учнів з особливими освітніми потребами як зі здоровими однолітками, так і з педагогом і ін.). Крім цього, фахівець з фізичної культури і спорту працює в умовах підвищеного психологічного напруження, так як в значній мірі ускладнюється виконання вимоги забезпечення безпеки занять фізичними вправами для всіх учасників освітнього процесу, так як педагогу необхідно більше уваги приділяти дітям, які мають відхилення в стані здоров'я [2].

Висновок. Отже, ряд фахівців, які звертаються до проблеми фізичного виховання в умовах інклюзивної освіти, висловлюють сумніви щодо ефективного розв'язання завдань фізичного виховання дітей з обмеженими можливостями і їх здорових однолітків на спільних уроках фізичної культури та вважають, що різні можливості учнів є непереборною перешкодою на шляху до їх фізичного удосконалення.

Література

1. Боднар І. Р. Специфічні принципи інтегративного фізичного виховання школярів. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2015. № 1 (29). С. 5–9.

2. Борисенко Л. Л. Підвищення ефективності процесу фізичного виховання в умовах інклюзивної освіти. *Надання освіти з особливими потребами в умовах інклюзивного освітнього простору*. Лисичанськ: ВП ЛПК ЛНУ: Лисичанськ: ТОВ «КИТ- Л», 2015. С. 23–26.

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК НАПРЯМОК ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Пуме О. В., Ігнатенко С. О.

Університет Ушинського, м. Одеса. Україна

Актуальність проблеми. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті акцентує на необхідності виховання людини демократичного світогляду та культури, гуманістичної культури особистості, здатної протистояти бездуховності. Освіта має виховувати громадянина та патріота України, який з повагою ставиться до традицій народів світу, їх культури.

На жаль, сьогодні має місце знецінення моральних принципів, зміщення цінностей, однобічна соціальна орієнтація підростаючого покоління на споживання, а не на духовні цінності, недостатня гуманізація навчально-виховного процесу.

Історичний аналіз досліджень морального виховання дозволяє зробити висновок про те, що педагогічну думку здавна хвилювали питання виховання у дітей таких моральних якостей як гуманізм, дисциплінованість, повага до людей та ін. (Я. А. Йєменський, Ж. Ж. Руссо. П. Г. Песталоцці, К. Д. Ушинський, Т. Г. Шевченко та ін.).

Проблема формування у дітей в перші роки життя моральних почуттів і засобів поведінки досліджувалася сучасними педагогами і психологами (Л. В. Артемова, А. М. Виноградова, Р. С. Бурі, В. П. Залогіна, Р. І. Жуковська, Є. І. Щербанова, Т. А. Репіна, З. В. Литван, Т. А. Маркова, В. Г. Нечаєва, С. А. Козловатошю.).

Проте, незважаючи на значні можливості, процес фізичного виховання у школі акцентований переважно на розвиток рухових якостей учнів. Завдання морального та духовного виховання немов би відсунуті на другий план. Від учителя, насамперед, вимагають високої фізичної підготовленості підопічних, виконання ними встановлених нормативів. До того ж ідеологія фізичного виховання школярів значною мірою перенесена із спортивної практики з її спрямованістю на вольові аспекти, дух боротьби, суперництва. Все це, звісно, дуже важливо. Але не можливо виховати всебічно розвинену особистість поза всього об'єму загально людських моральних цінностей.

Мета дослідження - теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність розробленої методики формування моральних якостей молодших школярів на уроках фізичної культури.